Kürti László

A punci és társai

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 2. szám, 2019. január 11.

Olvasom a színikritikus Herczog Noémi beszámolóját Karen Finley előadóestjéről (*Megtéríteni a hívőt*, *ÉS*, 2018/47., nov. 23.). A performanszelőadást a *Grab the pussy* (Kapd el a pináját) címmel írja a szövegben, holott az a La MaMa színházban *Grabbing pussy/Parts known* címmel ment október végén. A probléma lényege a fordításban rejlik. Az angolban a pussy kétértelmű kifejezésként él a XVII. századtól, ekkortól használják a korábbi „bunny" (nyuszi) helyett a kiscicára, majd a külső női nemi szervekre egyaránt. Az angolban sok változata él az általánosan használt pussy, snatch, beaver, muff, illetve a vulgáris twat és cunt a leggyakoribb. Hasonlóan, a magyar nyelvben a pina trágárabb, mint a bula, suna, muff vagy a punci. Ez utóbbi a 2016-os politikai kontextusban nyert újabb értelmezést Amerikában. Ekkor látott napvilágot Donald Trump elnökjelölt 2005-ös videója a nőkről, akik ellenállhatatlannak tartják a „sztár" férfiakat, akiknek „mindent megengednek", még a „grab them by the pussy"-t – azaz „a puncifogdosást" is. Ezt a hírhedté vált kifejezést Finley „grabbing pussy"-ként használta fel előadóestje címéül, amely korábban megjelent könyvének címe is egyben. A kérdés nyilván az, hogy a pussyt miért írnánk le magyarul pinaként, mivel az angol szó tökéletes magyar változata inkább a punci. Trump nem az egyértelmű cuntot ejtette ki száján, hanem az általánosan elfogadott pussyt, azaz puncit. Bizonyos feminista narratívákban jól ismert a szleng, argó és az obszcén kifejezések ismételgetése a figyelemfelkeltés érdekében. A közösülés és a nemi szervek különböző szinonimái nemcsak bizonyos társadalmi rétegek, szubkultúrák, közösségek sajátjai, lásd latorköltészet, erotikus folklór, ünnepelt költők és írók műveiből sem hiányoznak. Ám addig, amíg Verseghy Ferenc pálos szerzetes költeményében a „vessző" a „völgyecskébe" csúszik *(Az első egyesülés),* Csokonai egy verse már egyenesen trágár: „Nem-baszom az anyja hugyos németjének" *(A borital mellett).* Móra Ferenc „gyík"-dalai is felejthetetlenek. Esterházy Péter sem rejtette el ez irányú tudását, nemcsak leírja, hogy „baszni szerettem volna", a pina is több mint egytucatszor szerepel a *Harmonia Cælestis*ben; ezt is túlszárnyalja Parti Nagy Lajos novelláskötete, melyben a szó huszonegyszer fordul elő *(A fagyott kutya lába).* Esterházy úgy elmélkedik, hogy „nincs obszcén szó, csak obszcén összefüggés" *(A szavak csodálatos életéből).* Lehet, azonban minden generáció megkülönbözteti az elfogadottat és erotikust az obszcéntől és a trágártól. Talán helyesebb lett volna, ha Herczog „Fogd meg a puncit", „Ragadd meg a puncit" vagy „Puncifogdosás" fordítással ismerteti Karen Finley előadóestjét.

(A szerző egyetemi tanár)